

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Національний гірничий університет»**

Кафедра історії та політичної теорії

Колісник Д.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародні відносини та управління»

для бакалаврів спеціальності 052 «Політологія»

(спеціалізація «Світова політика та економіка»)

Дніпро

НГУ

2017

Колісник Д.В. Програма навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та управління» для бакалаврів спеціальності 052 «Політологія» (спеціалізація «Світова політика та економіка») / Д.В. Колісник ; Нац. гірн. ун-т., каф. історії та політичної теорії. – Д. : НГУ, 2017. – 12 с.

Розглянуто та затверджено методичною комісією за спеціальністю 052 «Політологія» за поданням кафедри історії та політичної теорії.

ВСТУП

Програмні результати підготовки бакалавра політології визначені в стандарті вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» [1].

В освітньо-професійній програмі Державного ВНЗ «НГУ» [2] здійснено розподіл програмних результатів навчання за організаційними формами освітнього процесу. До дисципліни «Міжнародні відносини та управління» віднесені такі результати навчання:

РН14. Базові знання щодо ключових принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

РН15. Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

РН16. Розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічний, історичний та соціокультурний контекст функціонування та взаємодії.

РН17. Використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

Крім означених професійних результатів навчання під час вивчення дисципліни бакалавр має опанувати такі загальні результати навчання:

РН1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

РН2. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

РН4. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

РН5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Мета дисципліни «Міжнародні відносини та управління» – надання результатів навчання, що пов'язані з системою міжнародних відносин, відповідно до освітньо-професійної програми.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні, та відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

Вимоги до структури дисципліни наведено в [2].

1. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Робоча програма призначена для:

- ♦ реалізації компетентнісного підходу при формуванні структури та змісту дисципліни;
- ♦ внутрішнього та зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- ♦ акредитації освітньої програми за спеціальністю.

Робоча програма встановлює:

- ♦ обсяг та терміни викладання дисципліни;
- ♦ дисциплінарні результати навчання та їх рівень складності;
- ♦ тематичний план та розподіл обсягу за організаційними формами освітнього процесу;
- ♦ вимоги до структури та змісту індивідуальних завдань;
- ♦ завдання для самостійної роботи здобувача;
- ♦ узагальнені засоби діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень здобувачів;
- ♦ склад Комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни;
- ♦ форму підсумкового контролю.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Робоча програма дисципліни розроблена на основі таких нормативних документів:

- 1) Стандарт вищої освіти підготовки бакалаврів спеціальності 052 «Політологія»
- 2) Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти».

3. ОБСЯГ ТА ТЕРМІНИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 6 кредитів ЄCTS (180 академічних годин).

Викладається на 1-му курсі, у 2-му семестрі, у 3-й та 4-й чверті (17 тижнів).

4. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр та зміст результатів навчання за освітньо-професійною програмою	Шифр та зміст дисциплінарних результатів навчання (ДРН)
<i>1</i>	<i>2</i>
РН14. Базові знання щодо ключових принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	РН14-1. Засвоїти зміст основних теорій міжнародних відносин.
	РН14-2. Розуміти і співвідносити стратегії міжнародних відносин.

<i>1</i>	<i>2</i>
PH15. Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.	PH15-1. Оцінювати стратегії міжнародних відносин та управління відповідно до історичного контексту.
PH16. Розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічний, історичний та соціокультурний контекст функціонування та взаємодії.	PH-16-1. Характеризувати способи регулювання міжнародних процесів.
PH17. Використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.	PH17-1. Аналізувати взаємодію учасників міжнародних відносин з іншими політичними організаціями на місцевому, національному та міжнародному рівні.
	PH17-2. Оцінювати наслідки функціонування конкретних систем міжнародних відносин.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН І РОЗПОДІЛ ОБСЯГУ ЧАСУ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг, годин		
		ауд.	СРС	Усього
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
	ЛЕКЦІЇ	45	40	85
PH14-1	1. Вступ до міжнародних відносин.	4	4	8
	1.1. Поняття міжнародних відносин.			
	1.2. Сутність, цілі та принципи міжнародної політики.			
	1.3. Взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої політики держави.			
PH14-1	2. Учасники міжнародних відносин.	4	4	8
	2.1. Типи міжнародних акторів та їх ієрархія.			
	2.2. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин.			
	2.3. Недержавні учасники міжнародних відносин.			
PH16-1	3. Правове регулювання міжнародних відносин.	4	4	8
	3.1. Історичні форми і особливості регулятивної ролі міжнародного права.			

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
	3.2. Основні принципи сучасного міжнародного права. Статут ООН.			
	3.3. Права людини і міжнародне гуманітарне право.			
	3.4 Мораль у міжнародних відносинах.			
RH14-2 RH15-1 RH-17-1	4. Конфлікти в міжнародних відносинах.	4	4	8
	4.1. Врегулювання міжнародних конфліктів.			
	4.2. Міжнародні переговори.			
RH16-1	5. Міжнародне співробітництво.	4	4	8
	5.1. Поняття і типи міжнародного співробітництва.			
	5.2. Співробітництво та інтеграційні процеси.			
	5.3. Єврорегіони як специфічна форма міжнародного співробітництва.			
RH14-1	6. Формування біполярної структури у глобальній системі міжнародних відносин (1945 – початок 60-х років ХХ ст.)	4	4	8
	6.1. Ялтинсько-Потсдамський порядок у системі повоєнної біполярності світу			
	6.2. Проблеми повоєнного врегулювання в Європі та на Далекому Сході			
	6.3. «Холодна війна» у структурі біполярності в Європі.			
RH14-1	7. Глобальні та регіональні аспекти «холодної війни»	5	4	9
	7.1. Радянсько-американські відносини 1960-1980-х років			
	7.2. Розпад колоніальних систем у контексті світової політики 1960-1970-х років			
	7.3. Особливості діяльності ООН у роки «великої розрядки»			
RH16-1	8. Глобалізація міжнародних відносин в умовах постбіполярності та багатополарності	4	4	8
	8.1. Завершення «холодної війни» і проблеми міжнародних відносин у пострадянський період			
	8.2. Особливості розвитку регіональних систем в умовах постбіполярності та багатополарності			
RH14-2 RH15-1	9. Міжнародні відносини на пострадянському просторі на початку ХХІ ст.	6	4	10
	9.1. Політика Росії відносно країн колишнього СРСР			
	9.2. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі			
	9.3. Міждержавні конфлікти на території колишнього СРСР			
RH16-1	10. 3. Україна в сучасній системі міжнародних відносин	6	4	10
	10.1. Участь України в діяльності ООН			
	10.2. Україна в регіональних організаціях (ОБСЄ, Рада Європи, ГУАМ, «Вишеградська четвірка»)			

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
	10.3. Україна – ЄС			
	10.4. Україна – НАТО			
	СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	30	55	85
PH14-1	1. Вступ до міжнародних відносин.	2	5	7
	1.1. Поняття міжнародних відносин.			
	1.2. Сутність, цілі та принципи міжнародної політики.			
	1.3. Взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої політики держави.			
PH14-1	2. Учасники міжнародних відносин.	2	5	7
	2.1. Типи міжнародних акторів та їх ієрархія.			
	2.2. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин.			
	2.3. Недержавні учасники міжнародних відносин.			
PH14-2 PH15-1 PH-17-1	3. Правове регулювання міжнародних відносин.	2	5	7
	3.1. Історичні форми і особливості регулятивної ролі міжнародного права.			
	3.2. Основні принципи сучасного міжнародного права. Статут ООН.			
	3.3. Права людини і міжнародне гуманітарне право.			
	3.4. Мораль у міжнародних відносинах.			
PH14-2 PH15-1 PH-17-1	4. Конфлікти в міжнародних відносинах.	2	5	7
	4.1. Врегулювання міжнародних конфліктів.			
	4.2. Міжнародні переговори.			
PH16-1	5. Міжнародне співробітництво.	2	5	7
	5.1. Поняття і типи міжнародного співробітництва.			
	5.2. Співробітництво та інтеграційні процеси.			
	5.3. Єврорегіони як специфічна форма міжнародного співробітництва.			
PH14-1	6. Формування біполярної структури у глобальній системі міжнародних відносин (1945 – початок 60-х років ХХ ст.)	4	6	10
	6.1. Ялтинсько-Потсдамський порядок у системі повоєнної біполярності світу			
	6.2. Проблеми повоєнного врегулювання в Європі та на Далекому Сході			
	6.3. «Холодна війна» у структурі біполярності в Європі.			
PH16-1	7. Глобальні та регіональні аспекти «холодної війни»	4	6	10
	7.1. Радянсько-американські відносини 1960-1980-х років			
	7.2. Розпад колоніальних систем у контексті світової політики 1960-1970-х років			
	7.3. Особливості діяльності ООН у роки «великої розрядки»			
PH15-1	8. Глобалізація міжнародних відносин	4	6	10

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
PH-17-1	в умовах постбіполярності та багатополарності			
	8.1. Завершення «холодної війни» і проблеми міжнародних відносин у пострадянський період 8.2. Особливості розвитку регіональних систем в умовах постбіполярності та багато поларності			
PH16-1	9. Міжнародні відносини на пострадянському просторі на початку XXI ст.			
	9.1. Політика Росії відносно країн колишнього СРСР	4	6	10
	9.2. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі			
9.3. Міждержавні конфлікти на території колишнього СРСР				
PH14-2 PH15-1 PH-17-1	10.3. Україна в сучасній системі міжнародних відносин	4	6	10
	10.1. Участь України в діяльності ООН			
	10.2. Україна в регіональних організаціях (ОБСЄ, Рада Європи, ГУАМ, «Вишеградська четвірка») 10.3. Україна – ЄС			
	РАЗОМ	75	95	170
	Лекції	45	55	100
	Семінарські заняття	30	40	70
	Підсумковий контроль – іспит: 2 семестр, 4 чверть			

6. ВИМОГИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Аналітичний огляд «Політичні, економічні та соціокультурні відносини між країнами [назва двох країн]».

Мета завдання:

- 1) узагальнення компетентностей, набутих за час навчання;
- 2) розвиток здатності до застосування знань з дисципліни для аналізу діяльності міжнародних організацій;
- 3) набуття навичок аналітичної діяльності.

З огляду на визначенні в завданні умови належить здійснити такі операції:

- 1) здійснити ретроспективний аналіз відносин між двома країнами;
- 2) скласти структурну схему органів та установ міжнародної організації;
- 3) визначити і проаналізувати основні напрямки співробітництва двох країн;
- 4) проаналізувати сучасні проблеми і перспективи розвитку двосторонніх міжнародних відносин;
- 5) дати оцінку ролі і місця міждержавних відносин у регіональній системі міжнародних відносин.

Окрім виконання перелічених робіт, студент без використання джерел інформації під час захисту індивідуального завдання має продемонструвати компетентність в таких питаннях:

- ◆ теорія міжнародних відносин;
- ◆ типи та системи міжнародних відносин і управління;
- ◆ стратегії провідних країн світу у міжнародних відносинах;
- ◆ основні напрямки міждержавного співробітництва;
- ◆ участь України у системі сучасних міжнародних відносинах.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Основні завдання для самостійної роботи:

- 1) попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за кожною темою;
- 2) підготовка до поточного контролю – розв’язання завдань самоконтролю за кожною темою;
- 3) виконання індивідуального завдання;
- 4) підготовка до захисту індивідуального завдання;
- 5) підготовка до підсумкового контролю.

8. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ, КРИТЕРІЇ ТА ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ

8.1. Форма підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю – іспит.

Оцінка рівня сформованості дисциплінарних компетентностей у формі іспиту здійснюється без участі студента на підставі результатів поточного контролю.

8.2. Форми поточного контролю

Визначення рівня сформованості дисциплінарних результатів навчання під час поточного контролю здійснюється за:

- ◆ певним розділом робочої програми дисципліни;
- ◆ семінарськими заняттями (контрольна робота або перевірка та захист індивідуального завдання).

8.3. Засоби діагностики

8.3.1. Узагальнені засоби діагностики

Передбачають демонстрацію студентом таких здатностей:

- 1) здатність продемонструвати знання, що стосуються загального стану справ та закономірностей розвитку міжнародних відносин на національному та глобальному рівнях, критично їх оцінювати;
- 2) здатність продемонструвати знання та розуміння вузькоспеціалізованих (політичних, правових, безпекових, комунікаційних тощо) аспектів розвитку сучасної системи міжнародних відносин та місця в ній України;
- 3) здатність продемонструвати знання та розуміння наукових принципів та методології досліджень в сфері міжнародних відносин та управління;

4) вміння здійснювати пошук, аналіз, узагальнення, оцінку інформації зі сфери міжнародних відносин, пропонувати стратегії внутрішньої та зовнішньої політик держав, у тому числі й України;

5) вміння прогнозувати можливі наслідки міжнародних подій; вміння пояснювати/моделювати актуальні процеси та ситуації у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики.

8.3.2. Конкретизовані засоби діагностики

Конкретизовані засоби діагностики, що безпосередньо застосовуються для контрольних заходів під час лекцій, формуються на основі узагальнених шляхом чисельної або іншої конкретизації узагальнених засобів у вигляді тестів закритого та відкритого типів.

8.4. Критерії та процедури оцінювання

8.4.1. Лекційний матеріал

Поточний контроль навчальних досягнень студента за певним розділом робочої програми дисципліни викладач здійснює на основі аналізу відповіді на конкретизовані завдання, користуючись коефіцієнтом засвоєння у відсотках (адаптація до стобальної шкали ЄКТС):

$$P_i = a / m, \%,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій еталонів рішень; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону рішень.

Допускається під час тижня контрольних заходів кожної чверті визначення коефіцієнта засвоєння всього лекційного матеріалу як відношення кількості правильних відповідей на всі завдання до кількості усіх запропонованих студентам протягом чверті запитань або суттєвих операцій завдань.

Результати поточного контролю викладач виставляє у відомість під час тижня контрольних заходів кожної чверті за шкалою ЄКТС:

Рівень досягнень / Marks, %	Оцінка / Grade
90 – 100	<i>A</i>
82 – 89	<i>B</i>
74 – 81	<i>C</i>
64 – 73	<i>D</i>
60 – 63	<i>E</i>
35 – 59	<i>Fx</i>
1 – 34	<i>F</i>

Якщо зафіксовано рівень досягнень студента нижче 60 % або якщо студент не з'явився на контрольний захід, то йому виставляються оцінка «*Fx*». У таких випадках студент зобов'язаний додатково опанувати цю тему занять і пройти повторне оцінювання його результатів навчання.

8.4.2. Семінарські заняття

Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання за допомогою коефіцієнта засвоєння або експертним методом.

В останньому випадку максимальну оцінку виставляють за таких умов:

- ♦ грамотність, лаконізм і логічна послідовність викладу результатів;
- ♦ оформлення роботи відповідно до чинних стандартів;
- ♦ наявність посилань на джерела інформації;
- ♦ самостійність виконання (з'ясовується під час захисту).

Під час експертизи оцінка виконання індивідуального завдання визначається відсотком реалізації вимог, регламентованих робочою програмою дисципліни та методичними рекомендаціями.

8.4.3. Інтегральний рівень досягнень студента з дисципліни

Інтегральний рівень досягнень студента у засвоєнні матеріалу з дисципліни в цілому обчислюється як середньозважене значення рівня сформованості компетентностей за лекційними та семінарськими заняттями:

$$IP = \sum_{i=1}^n (P_i \times T_i) / T, \%$$

де n – число видів навчальних занять;

P_i – рівень досягнень за i -м видом занять, %;

T_i – обсяг i -го виду занять;

T – загальний обсяг дисципліни.

Досягнення студента в опануванні певної дисципліни в цілому не можуть бути оцінені позитивно, якщо з будь-якого запланованого контрольного заходу з цієї дисципліни студент не отримав позитивну оцінку.

Якщо рівень за результатами будь-якого поточного контрольного заходу нижчий 60 %, то з дисципліни виставляються оцінки « F_x » і, якщо нижче 35 %, то « F ».

9. СКЛАД КОМПЛЕКСУ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, має бути розташований на сайті кафедри історії та політичної теорії та повинен містити:

- 1) робочу програму дисципліни;
- 2) навчальний контент (інформаційне забезпечення лекцій);
- 3) методичне забезпечення семінарських занять;
- 5) матеріали методичного забезпечення самостійної роботи студента щодо:
  - попереднього опрацювання інформаційного забезпечення лекцій;
  - виконання індивідуального завдання;
  - підготовки до захисту індивідуального завдання;

- б) узагальнені завдання для поточного контролю рівня сформованості дисциплінарних компетентностей;
- 7) завдання для післятестажного моніторингу рівня сформованості дисциплінарних компетентностей.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

10.1. Основна:

- 1) Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер авт. кол. В.Ю.Крушинський; за ред. В.А.Манжолі. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 863 с.
- 2) Міжнародні системи і глобальний розвиток: підручник / Кер. авт. колективу О.А.Коппель; за ред. Л.В.Губерського, В.А.Манжолі. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 606 с.
- 3) Шепелєв М.А. Теорія міжнародних відносин: Підручник / Передм. Д.В. Табачника. – К.: Вища школа, 2004. – 622 с.

10.2. Допоміжна:

- 1) Goldstein J.S., Pevehouse J.C. International relations. – Longman, 2011.
- 2) Heywood A. Global Politics. – Palgrave Macmillan, 2014.
- 3) Mingst K. Essentials of international relations. – London: W.W. Norton, 2008.
- 4) Smith S., Hadfield A., Dunne T. Foreign policy: theories, actors, cases. – New York: Oxford University Press, 2008.
- 5) Хантингтон С. Политический порядок в меняющихся обществах. – М.: Прогресс-Традиция, 2004. – 480 с.
- 6) Что есть что в мировой политике / Братерский М. (ред.). – М.: Издательство НИУ ВШЭ, 2016. – 610 с.

Навчальне видання

Колісник Дмитро Вікторович

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Міжнародні відносини та управління»
для бакалаврів спеціальності 052 «Політологія»
(спеціалізація «Світова політика та економіка»)

Видано

у Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19.